

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שני כ"ב באייר תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - פ

1. מה שסומכים על כך שבכרוכים אחריה לתלות שהם בניה, זה לגבי תרומה. האם מחזיקים אותם גם לענין יוחסין?

לריש לקיש לא, לר' יוחנן כן.

ומצינו שר' יוחנן נקט בזה כשיטתו שאמר:

- א. "מלקין על החזקות" - באשה שהחזקה לנדה בשכנותיה, שראוה בבגדי נדותה, אם בעלה בא עליה, לוקה משום לאו של נדה.
- ב. "סוקלין ושורפין על החזקות" - איש ואשה עם תינוק ותינוקת, שהגדילו בתוך אותו הבית, הרי הם מוחזקים לנו כבעל ואשה, והילדים הם בחזקת בניהם. ואם בא הבן על האשה, הרי הם נסקלין זה על זה, משום שהיא בחזקת אמו, והבא על אמו שניהם בסקילה. ואם בא האיש על הבת, הרי הם נשרפין זה על זה. משום שהיא בחזקת בתו, והבא על בתו שניהם בשריפה.
- בר קפרא: מעשה באשה שבאת לירושלים, ותינוק מורכב לה על כתיפה, והגדילתו, וכשהגדיל בא עליה. והביאום לבית דין, וסקלום. ולא סקלום מפני שבנה ודאי היה, שהרי לא היו עדים בדבר זה. אלא מפני שהיה כרוך אחריה, הוחזק כבנה. ומשום החזקה בלבד סקלום.
- ג. "אין שורפין תרומה על החזקות" - אבל רבי יוחנן חולק, וסובר אין שורפין את התרומה משום שהיא מוחזקת בטומאה, אלא תולין אותה.

2. תינוק שנמצא בצד העיסה, ואין ידוע אם טמא הוא או לא, ובידוע שנגע בעיסה, שהרי מעט מן הבצק בידו - רבי מאיר מטהר את העיסה.

וחכמים מטמאין: מפני שדרכו של תינוק לטפח [לנגוע] בשרצים ונבילות שבאשפה, ועל כן הוא בחזקת טמא, וטימא את העיסה במגעו.

מה טעמו של ר' מאיר?

אף שרוב תינוקות מטפחין, ישנו מיעוט שאין הם מטפחין. ומכיון שהעיסה עומדת בחזקת טהרה עומדת, שהרי עד שלא נולד הספק שלפנינו היתה טהורה, אמרינן: העמד דבר על חזקתו. ואף שאנחנו הולכים בכל מקום אחר הרוב, שונה כאן שיש כנגדו חזקה. ואומרים: סמוך מיעוטא של "אין מטפחין" לחזקה, איתרע ליה [הורע לן] רובא. והיינו, שחזקת הטהרה של העיסה גוברת עליו. ורבי מאיר לשיטתו, שחושש למיעוט, וסובר שאינו בטל לגמרי, והיכן שמצטרף אליו בירוד כלשהו, הרי הוא מקלקל את הרוב. ורבנן סוברים: כיון שהולכים אחר הרוב, נעשה מיעוטא כמאן דליתא דמי [כמי שאינו קיים כלל]. ורובא וחזקה רובא עדיף.

3. האם חזקת רוב זו של "רוב תינוקות מטפחין", היא חזקה ששורפין עליה את התרומה?

- א. לר"ל - אין זה ממש דין "חזקה", אלא דין "רוב". אך דומה הוא לחזקה. משום שהוא רובא דליתא קמן [שאין נמצאים רוב תינוקות העולם לפנינו], אלא שידוע לנו כן על פי טבעו של רוב העולם.
- ב. רבי יוחנן - אין זו חזקה ששורפין עליה תרומה. ומודה הוא במקרה המובא להלן.

4. עיסה הנמצאת בתוך הבית, ושרצים טמאים וצפרדעים [שאינם מטמאים במגעם] מטפלים שם [ונופלות חתיכות מגופם באותו בית].

ונמצאו חתיכות בעיסה, ואין ידוע אם החתיכות מהשרצים הן, וטימאוה, או מהצפרדעים הן, והיא טהורה - כיצד דינה?

א. אם רוב בעלי החיים שבבית הם שרצים, הרי העיסה טמאה.

ב. אם הרוב הם צפרדעים, הרי היא טהורה. ורוב זה הוא "רובא דאיתא קמן" ובזה מודה ר' יוחנן.

5. שני דברים אע"פ שהם ספק ב"דבר שאין בו דעת לישראל", והיה מן הדין לטהרם, בכל זאת החמירו בהם חכמים. אלו הם?

א. תינוק - הא דאמרן לעיל,

ב. "ועוד אחרת" - עיסה הנמצאת בתוך הבית, ואף תרנגולים ומשקים טמאים נמצאים שם, ונמצאו חורים בעיסה, יש לחשוש, שמא שתו התרנגולים מהמשקים הטמאים, ובעוד המשקה הטמא טופח בחרטומיהם, נקרו בעיסה. לפיכך, אם עיסה של תרומה היא, "תולין" אותה,

ואף שהספק הוא במגע המשקים הטמאים שבפי התרנגולים, שאין בהם דעת לישראל, והיה מן הדין לטהר את העיסה, החמירו בה חכמים כדבר שיש בו דעת לישראל, וטימאוה. ומוכח כרבי יוחנן, שלא טימאו חכמים את העיסה לשורפה, אלא רק לתלותה. המשך -

6. באיזה אופן העמיד ר' יהושע בן לוי את הפסק שהעיסה טמאה?

- א. להו"א - בנמצאו בבית משקים טמאים לבנים, שאז אין ניכר סימן המשקים בעיסה. אבל באם היו משקים אדומים, היה ניכר על גבי העיסה. ונדחה - יתכן שאכן שתו מהם, ואינו ניכר כיון שבלעה אותם העיסה.
- ב. באם המשקים הטמאים צלולים הם, עד כדי שבבואה של תינוק ניכר בהם, שנוחים להבלע בה ללא היכר, ולכך העיסה טמאה. אבל בעכורים, לא נטמאת העיסה.

7. משנה אלו דיני יחוד שנינו?

- א. לא יתייחד אדם עם אשה האסורה עליו, אפילו עם שתי נשים, שמא יבואו לידי עבירה.
- ב. אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים. כי האחד מתבייש מחבירו.
- אבל נשים דעתם קלה, לפיכך, אסור לאדם להתייחד אף עם שתי נשים.
- ג. רבי שמעון חולק - אף איש אחד מתייחד עם שתי נשים, כשם שמותר לאשה אחת להתייחד עם שני אנשים.
- ד. בזמן שאשתו עמו, אין איסור יחוד, לדברי הכל, אפילו עם אשה אחת.
- ה. מתייחד אדם עם אמו ועם בתו, כי אין בהן חשש שיבואו לגילוי ערוה. וישן עמהם [הבן הקטן עם אמו, וכן האב עם בתו הקטנה] בקירוב בשר [בלא בגדים]. ואם הגדילו הבן והבת - זו [הבת] ישנה עם אביה בכסותה [בבגדיה], וזה [הבן] ישן עם אמו בכסותו.

8. מנין לאיסור יחוד עם העריות?

- כי יסיתך אחיך, בן אמך, בסתר, לאמר: נלכה ונעבדה אלהים אחרים".
- ייחסה התורה את הבן לאמו, כדי לומר לך, שמתוך כל העריות, רק בן רשאי להיות מתייחד עם אמו, ואסור להתייחד עם כל העריות שבתורה. וכוננת פטות הפסוק - אין צורך לומר באח שהוא בן אב, ששונאך שאתה ממעט את חלקו בירושת אביכם, תחשוש שהוא משיא לך עצה רעה, אלא אפילו אח שהוא בן אם שאינו שונאו, "לא תאבה לו, ולא תשמע אליו".

9. ולד אדם שמת סמוך ללידתו - אם מת תוך שלשים יום ללידתו, אין צריך לכבדו, ויוצא לקבורה בתוך חיק אדם, די בצ שילוהו, מי הם צריכים להיות?

- א. תנא קמא - אפילו באשה אחת ושני אנשים. אבל לא יקברוהו באיש אחד ושתי נשים. משום חשש איסור יחוד.
- ב. אבא שאול - אף באיש אחד ושתי נשים אין לחשוש לאיסור יחוד. ומתיישיבים דבריו אף כמשנתנו כיון שבשעת אנינות וצער יצרו נשבר. ורבנן סברו שאף בשעת צער יצר תוקפו. [וביאר ע"פ פסוקים]
- ג. וכן יש לחשוש שלפעמים מתחזים כאילו נושאים תינוק מת, וכונתם לדבר לעבירה. וכמעשה שהיה.

10. שנינו במשנה: אבל אשה אחת מתייחדת עם שני אנשים. באיזה אופן אפילו עם עשרה לא תתייחד?

באנשים פרוצים, וכמעשה שהיה. וכמו הגנבים שאינם בושים זה מזה.

11. מי שקינא לאשתו, ונסתרה, ומעלה הוא אותה מעירו לבית המקדש, מוסרין לו בית דין שבעירו שני תלמידי חכמים כדי לשמרו, שמא יבא עליה בדרך.

מדוע דוקא תלמידי חכמים?

- א. להו"א - משום איסור יחוד שכשירים הם. ועל כן דוקא להם מותר להתייחד עם האשה.
- ב. ונדחה - משום שהם ידעו להתרות בו, שאם יבא עליה לא יבדקוה המים.